

תאריך עדכון: מרץ 2022

שם ומספר הקורס: בריאות האוכלוסייה 81-300-01

רכזי הקורס: דר' סיון שפיצר-שווט פרופ' מיכאל אדלשטיין

סוג הקורס: שיעורים, תרגילים, סדנאות, פרויקט בקהילה

שנת לימודים: תשפ"ב סמסטר: א היקף שעות: 90

אתר הקורס באינטרנט:

א. מטרת הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

רקע:

תחום בריאות האוכלוסייה עוסק במציאת פתרונות ומשאבים להתמודדות עם האתגרים הגורמים לבריאות לקוייה בקבוצות אוכלוסייה מובחנות, וזאת באמצעות שותפויות בין סקטורים שונים כגון בריאות הציבור, תעשייה, אקדמיה, ארגוני בריאות, שלטון מקומי ועמותות. קורס בריאות האוכלוסייה הינו הקורס הראשון שלכם במסגרת הכשרתכם כרופאים, וזאת לפני לימוד הגישות הקליניות לטיפול בחולי הפרטני של מטופליכם בעתיד. מטרת הקורס היא הבנת ההשפעה הנרחבת שיש למבנים חברתיים על בריאותו של האדם. במהלך הקורס נתמקד במספר תחומים: הבנת הגורמים החברתיים המשפיעים על בריאותו של המטופל, הגורמים לפערים בין אוכלוסיות, תפקידן של מערכות בריאות, ואי-שוויון בבריאות וההתמודדות עימן; נכיר את התפיסות והגישות של תחום בריאות הציבור כולל מניעה, קידום והגנה על האוכלוסייה; נלמד מושגים ומיומנויות בסיסיות למדידה של בריאות דרך תחום האפידמיולוגיה; ונעביר תוכניות התערבות לקידום בריאותן של קבוצות אוכלוסיות בעלות צרכים גורמי סיכון ייחודיים בגליל.

תכנים עיקריים:

1. מאפיינים חברתיים בבריאות ואי-שוויון:

- הכרה, הבנה והגדרה של בריאות, גישות רפואיות ומודלים ביו-פסיכו-סוציאליים
- הערכת הגורמים החברתיים המשפיעים על בריאות והשפעתם על הופעת והתפתחות מחלות.
- הכרת השפעתם של מבנים חברתיים על יצירת פערים בין אוכלוסיות ואי-שוויון.

2. אפידמיולוגיה:

- הכרת מושגים באפידמיולוגיה והשימוש בהם לצרכי בריאות האוכלוסייה, כולל ניטור והערכה של מצב הבריאות של אוכלוסיות, זיהוי הגורמים למצבי הבריאות ובחינת התערבויות יעילות לשינוי ולשיפור המצב ברמות מנע שונות.

3. בריאות הציבור (מניעה, קידום בריאות והגנה):

- הכרת עקרונות קביעת מדיניות בבריאות הציבור, מבנה מערכת הבריאות, חוקים ואתיקה.
- הכרת פעילויות המניעה והבקרה בבריאות הציבור: פיקוח בתחום בריאות הסביבה, איכות ובטיחות מזון, חיסונים, טיפול בהתפרצויות תחלואה ואירועים חריגים.
- תכניות התערבות לקידום בריאות האוכלוסייה וצמצום אי השוויון בבריאות.

4. הכרת קהילות הגליל:

- הכרת צרכיהם של אוכלוסיות הגליל והבנת חשיבות הכרת ההבדלים התרבותיים של אוכלוסיות פגיעות.
- פיתוח תכנית להתערבות קהילתית מבוססת ראיות

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים) הקורס כולל שיעורים פרונטליים יחד עם עבודה בקבוצות קטנות, סדנאות ייחודיות והתנסות בקהילה. סגל הקורס כולל מרצים מהפקולטה לרפואה, משרד הבריאות, בתי חולים וקופות החולים, ומנהיגים קהילתיים.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

יום ראשון, 10 אוקטובר 2021		
11:00 – 9:00	אוריינטציה	
12:15 – 11:30	מבוא לקורס בריאות הציבור (סקר מחויבות חברתית)	ד"ר סיון שפיצר-שוחט
14:15 – 12:45	בין חברה לרפואה: מושגים של בריאות וחולי	ד"ר סיון שפיצר-שוחט
15:15 – 14:45	בריאות האוכלוסייה והפקולטה לרפואה	פרופ' קרל סקורצקי, דיקן הפקולטה
16:00 – 15:15	אתגרי הצפון	מיכל רייקן
יום שני, 11 אוקטובר 2021		
10:00 – 08:30	המאפיינים החברתיים והשפעתם על בריאות	ד"ר סיון שפיצר-שוחט
12:00 – 10:30	תפקיד משרד הבריאות בצפון הארץ	פרופ' שמואל רישפון, משרד הבריאות
14:00 – 12:30	הגנה על בריאות	ברכה כהן, מנהלת המחלקה לבריאות הסביבה במחוז צפון, משרד הבריאות
16:00 – 14:30	אפידמיולוגיה 1 - מבוא לאפידמיולוגיה	פרופ' מיכאל אדלשטיין
יום שלישי, 12 אוקטובר 2021		
8.30-10.00	קידום אורח חיים בריא 1 (סקר אורח חיים)	ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד
10:30-11:15	קידום אורח חיים בריא 2	ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד
11:45-12:15	עיצוב התערבות לקידום בריאות	ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומענה עיסא-חדד
12:15-13:15	יריד של ארוגני קהילה 1	נציגי ארגונים ועמותות ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומענה עיסא-חדד
13:45-14:45	יריד של ארוגני קהילה 2 בחירת ארגונים	נציגי ארגונים ועמותות ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומענה עיסא-חדד
15:15-16:00	מבוא לקורס תורת האדם	ד"ר מירי בנטואיץ'
יום רביעי, 13 אוקטובר 2021		
10:00-8:30	אפידמיולוגיה 2 Descriptive Epidemiology	פרופ' מיכאל אדלשטיין
10:30-11:15	אפידמיולוגיה 3 Bias	פרופ' מיכאל אדלשטיין
12:00-11:15	אפידמיולוגיה 4 Confounding	פרופ' מיכאל אדלשטיין
12.30-14.00	רפואה מונעת - סקירה כללית	ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד
18:00- 14:30	קורס היל"ה	
יום חמישי, 14 אוקטובר 2021		

10:00 – 8:30	פרויקט קהילתי (1): מבוא והכרת הארגונים פרויקט קהילתי (2): הערכת צרכים + תרגיל	ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד מרגנית גוטלר-אופיר ד"ר לירן גלעדי
10:30-12:00	חשיבותן של השנים הראשונות	פרופ' מרי רודולף
12.30-14:00	סריקה, מטרות, עקרונות ונהלים	ד"ר אריאלה עופרן, שירותי בריאות כללית
16:00 – 14:30	מחלות לא מדבקות: הנטל, עקרונות המניעה והשליטה	ד"ר אריאלה עופרן, שירותי בריאות כללית

שבוע 2

יום ראשון, 17 אוקטובר 2021		
8:30-10:00	אפידמיולוגיה 5- Causality	פאול אותיקו
10:30-12:00	פרויקט קהילתי (3): ביקור ראשון בארגונים	
12:30-14:00	בסיס משפטי לבריאות הציבור	פרופ' שמואל רישפון, משרד הבריאות
14:30-16:00	חיסונים	פרופ' שמואל רישפון, משרד הבריאות
יום שני, 18 אוקטובר 2021		
8:30 – 9:15	מבוא לרפואת אורח חיים	ד"ר לילך מלצקי
9:15-10:00	פעילות גופנית ובריאות	חן, שירותי בריאות כללית
10:30-11:15	עקרונות התזונה הבריאה	ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד
11:30-12:30	שחיקה ברפואה - מתח ודרכים לפתח עמידות	ד"ר איווי קימף
13:00-15:20	3 סדנאות (כל אחת 40 דק') • עקרונות הבישול הבריא • יוגה Body sculpting	ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד, חגית פלס אלה יוגה מיכאל שופאני
15:30-16:00	סיכום	ד"ר לילך מלצקי
יום שלישי, 19 אוקטובר 2021		
8.30-10.00	אפידמיולוגיה 6: Case Study design 1: control and cohort studies	פאול אותיקו
10:30-12:00	אפידמיולוגיה 7 Study design 2: cross-sectional studies, ecological studies, time series analysis	פאול אותיקו
12:30-14:00	פרויקט קהילתי (4) – משב על ביקור I פרויקט קהילתי (5): תכנון התערבות מבוססת ראיות תרגיל: מציאת ראיות ותכנון התערבות	ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד גב' שלומית נשרי, ספרנית הפקולטה מרגנית גוטלר-אופיר ד"ר לירן גלעדי
14:30-16:00	מודלים של מערכות בריאות בעולם	ד"ר סיון שפיצר-שוחט
יום רביעי, 20 אוקטובר 2021		
8.30-10.00	מבנה מערכת הבריאות הישראלית	ד"ר סיון שפיצר-שוחט

10.30-12.00	Roles of HMO's today	ד"ר ריזאן סחניני
14:00 -12.30	מלווה רפואי אישי	מר טל קארו, MEDINT
18:00- 14:30	קורס היל"ה	
יום חמישי, 21 אוקטובר 2021		
8.30-10.00	אי-שוויון ומערכות בריאות	ד"ר סיון שפיצר-שוחט
10.30-12.00	בריאות גלובלית	פרופ' מיכאל אדלסטיין
12.30-14.00	בין בית חולים לקהילה - המקרה של אשפוזים חוזרים	ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד מרגנית גוטלר-אופיר ד"ר לירן גלעדי
16:00 -14:30	"האם זה תפקידי?" אחריות הרופא ותפקידו בהתמודדות עם אי-שוויון בבריאות	ד"ר סיון שפיצר-שוחט פרופ' אנטוני לודר, מרכז הרפואי זיו ד"ר יוסוף עאנוני, שירותי בריאות כללית TBD, משרד הבריאות

שבוע 3

יום ראשון, 24 אוקטובר 2021		
10:00 – 08:30	פרויקט להכרת הקהילה (5): תיאור ועיצוב ההתערבות ותכנון הביקור	ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד מרגנית גוטלר-אופיר ד"ר לירן גלעדי
12:00 – 10:30	פרויקט להכרת הקהילה (6): ביקור שני בארגונים: הצגת תכנית ההתערבות והערכתה	ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד מרגנית גוטלר-אופיר ד"ר לירן גלעדי
12:30-14:00	אפידמיולוגיה 8 RCT - Study design 3	פאול אותיקו
14:30-16:00	בריאות סביבתית	ד"ר קרן אגאי-שי
יום שני, 25 אוקטובר 2021		
10:00 – 08:30	מבוא לסוגיות תרבותיות בבריאות	פרופ' בשארה בשארה
10.30-12.00	פאנל מומחים: סוגיות תרבותיות בבריאות	מנחה: פרופ' בשארה בשארה ד"ר נוסייבה ריאן-גרה הרב נחמן גלבך שיח' ג'מיל חטיב
12:30-14:15	אספקטים אתיים בבריאות הציבור - הבדלי תרבות	ד"ר מירי בנטואיץ'
14:45-16:00	פרויקט הכרת הקהילה (7): הערכת ההתערבות	ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד מרגנית גוטלר-אופיר ד"ר לירן גלעדי
יום שלישי, 26 אוקטובר 2021		
8.30-10.00	Epidemiology of COVID-19	פרופ' מיכאל אדלסטיין

ד"ר סיון שפיצר-שוחט	Health Systems and COVID-19	10.30-12.00
ד"ר מוחמד חטיב Mayor of Tzfat	Cultural Competence and COVID-19	12.30-13:15 13:15-14:00
ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד	Health Promotion and COVID-19	14.30-15.15
	Community Project	15.15-16.00
יום רביעי, 27 אוקטובר 2021		
ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד	אוכלוסיות בסיכון ונכויות	8.30-9.00
גב' דבי מנשה, אוניברסיטת חיפה גב' האנה שאלטה, עמותת אל-מאנל	סדנאות בהובלתן של אנשים הסובלים מנכויות	9.00-10.00
אקי"ם אנוש	סדנאות בהובלתן של אנשים הסובלים מנכויות	10.30-11.30
	סיכום	11.30-11.45
פרופ' מיכאל אדלשטיין	אפידמיולוגיה 9- תירגול	12.15-14.00
	קורס היל"ה	18:00- 14:30
יום חמישי, 28 אוקטובר 2021		
ד"ר מירי בנטואיץ'	אספקטים אתיים בבריאות הציבור- כלכלת בריאות +תרגיל	8:30-10:15
ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד	סיכום הקורס	10:45-11:30
בוחנים	מצגות הסטודנטים	11:45-13:15
ד"ר סיון שפיצר-שוחט פרופ' מיכאל אדלשטיין ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד ד"ר נוסייבה ריאן-גרה ד"ר לירן גלעדי מרגנית גוטלר-אופיר	מצגות הסטודנטים	13:45-15:15
ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד	קורס מח"ר ומשוב	15:30-16:00
יום ראשון, 31 אוקטובר 2021		
ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד פרופ' מיכאל אדלשטיין	מבחן	10:30 -8:30

מתרגלים ובוחנים

פרויקט קהילתי	תרגיל: בין בית חולים לקהילה - המקרה של אשפוזים חוזרים	בוחנים
ד"ר סיון שפיצר-שוחט ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד	ד"ר סיון שפיצר-שוחט	ד"ר סיון שפיצר-שוחט פרופ' מיכאל אדלשטיין
מרגנית גוטלר-אופיר	פרופ' אנתוני לודר	ד"ר ג'ומאנה עיסא-חדד

ד"ר לירן גלעדי	ד"ר נוסייבה ריאן-גרה	
ד"ר אריאלה אופרן	מרגנית גוטלר-אופיר	
ד"ר ג'מאנה עיסא-חדד	ד"ר לירן גלעדי	
ד"ר מיה בוטארה		

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם: אין

חובות / דרישות / מטלות:

1. מבחן סוף הקורס ב-31.10.21: 60%
2. פרויקט התערבות בקהילה - הצגת ע"י הקבוצות ב-28.10.21: 15%
3. דוח תכנית ההתערבות בקהילה- תאריך הגשה 28.10.21: 25%

נדרש ציון מינימלי של 60 כדי לעבור את הקורס.

ד. קריאה: (חובה/רשות)

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים, חומר מחייב למבחנים:

חובה:

1. Goodman SN, Goel S, Cullen MR. Machine Learning, Health Disparities, and Causal Reasoning. *Ann Intern Med*. 2018;169(12):883. doi:10.7326/m18-3297
2. Friedman NL, Banegas MP. Toward Addressing Social Determinants of Health : A Health Care System Strategy. *Perm J*. 2018;22:18-095.
3. Wilberg A., Saboga-Nunes L, Stock C. Are we there yet? Use of the Ottawa Charter action areas in the perspective of European health promotion professionals. *Journal of Public Health: From Theory to Practice* 2019 <https://doi.org/10.1007/s10389-019-01108-x>.
4. Estruch et al. Primary Prevention of Cardiovascular Disease with a Mediterranean Diet Supplemented with Extra-Virgin Olive Oil or Nuts. *N Engl J Med* 2018; 378:e34.

רשות:

- Epidemiology by Leon Gordis, published by Saunders Elsevier 2009
- Public health and preventive medicine 15th edition by Robert Wallace, published by McGraw Hill
- Public health and epidemiology at a glance by Somerville, Kumaran and Anderson, published by Wiley Blackwell
- Epidemiology, evidence based medicine and public health by Yoav Ben Shlomo, Brookes and Hickman, published by Wiley Blackwell

